

עמ"ת 23357-04-25 - סנד ג'מאל נ' מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

עמ"ת 23357-04-25

לפני: כבוד השופט אלכס שטיין

העוררים: 1. סנד ג'מאל
2. אנס ג'מאל
3. מוחמד ג'מאל

נגד

המשיבה: מדינת ישראל
ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
(השופטת א' אורן), שניתנה ביום 7.4.2025
במ"ת 49783-01-25
ח' באייר התשפ"ה (6 במאי 2025)
תאריך הישיבה: עו"ד תמרה ולדמן מימון
בשם העוררים: בשם המשיבה:

החלטה

הערר

1. לפניי ערר לפי סעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (השופטת א' אורן) אשר ניתנה ביום 7.4.2025 במ"ת 49783-01-25, במסגרתה הורה בית המשפט על מעצר העוררים עד תום ההליכים המשפטיים אשר מתנהלים נגדם בת"פ 49734-01-25 (מחוזי מרכז-לוד) (להלן: ההליך העיקרי).

כתב האישום והליכים קודמים

2. ביום 20.1.2025 הוגש נגד העוררים כתב אישום בהליך העיקרי. כתב אישום זה מונה שני פרטי אישום. פרט האישום הראשון מייחס לעוררים 1 ו-3 תקיפה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 380 בנסיבות סעיף 382(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק). פרט האישום השני מייחס לעוררים 1 ו-2 תקיפה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 380 בנסיבות סעיף 382(א) לחוק; איומים (בצוותא חדא), עבירה לפי סעיף 192 בצירוף סעיף 29(ב) לחוק; חטיפה לשם סחיטה (בצוותא חדא), עבירה לפי סעיף 372 בצירוף סעיף 29(ב) לחוק; וכן כליאת שווא (בצוותא חדא), עבירה לפי סעיף 377 בצירוף סעיף 29(ב) לחוק. לעורר 3 מיוחסים גם סיוע לחטיפה (בצוותא חדא), עבירה לפי סעיף 371 בצירוף סעיף 29(ב) לחוק וכליאת שווא (בצוותא חדא), עבירה לפי סעיף 377 בצירוף סעיף 29(ב) לחוק.

3. כתב האישום מספר סיפור לא פחות ממזעזע, ולהלן עיקריו. העורר 1 והעורר 2 הם אחים ובניו של העורר 3. ביום 27.9.2023, בשעה 21:30 לערך, בהיותם יושבים בבית קפה בטיבה, הבחין העורר 1 באחמד בני עודה (להלן: אחמד) - אדם שביצע עבור העוררים עבודות טיח ובעקבות כך התגלע ביניהם סכסוך במסגרתו טענו העוררים כי אחמד חייב להם כ-25,000 ש"ח. העורר 1 החל לרדוף אחרי אחמד תוך שהוא צועק שבכוונתו להרוג אותו. אחמד ניסה להימלט, אך העורר 1 תפס אותו בעזרת העורר 3, והשניים החלו להכותו עד שעוברי אורח שכנעו להפסיק את מעשה התקיפה.

לפי עובדות האישום השני, ביום 3.1.2025, בשעה 15:00 לערך, שהה אחמד יחד עם ג'מאל בני עודה (להלן: ג'מאל) במסעדה בטיבה. העורר 1 הגיע אל המקום, ואיים על אחמד וג'מאל באומרו כי הוא ממתין להם מחוץ למסעדה. אחרי שהשניים יצאו מהמסעדה כעבור מספר דקות - ואחרי שהם נעצרו ברחוב סמוך - הגיעו אל המקום העורר 1, העורר 2, אח נוסף שלהם ואדם אחר. ארבעה אלה דרשו מאחמד ומג'מאל כסף, איימו עליהם והכו אותם בראש, בצוואר ובפלג הגוף העליון. בהמשך לכך, אחז העוררים את אחמד ואת ג'מאל, הכניסו לתאי המטען של רכבי החטיפה ונסעו מהמקום. בשעה 15:48 לערך הגיעו העוררים אל שטח אדמה השייך להם בקלנסואה, שם פגשו את העורר 3. העוררים הוציאו את אחמד ואת ג'מאל מהרכבים ואזקו אותם. או אז העורר 3 פנה להכות את אחמד בעזרת פטיש, אך ג'מאל הפציר בו לא לעשות זאת. בהמשך, אחמד וג'מאל נכלאו בכלוב ברזל אשר ננעל ונשמר על-ידי העוררים 2 ו-3. במהלך שהותם בכלוב, איים העורר 2 על אחמד בכך שיירה בו. בשעה 16:06 הגיע למקום ראבוס, מכרו של ג'מאל - זאת, מאחר שבזמן הנסיעה ברכב ממקום החטיפה התקשר אליו ג'מאל וביקש ממנו לחלץ אותו ואת אחמד. ראבוס שוחח עם העורר 3 וסיכם אתו כי הוא ישלם לעוררים 25,000 ש"ח והסכסוך ייפתר. בעקבות כך, נסעו ראבוס, ג'מאל והעורר 1 לביתו של ראבוס, שם קיים ראבוס את אשר סוכם עמו; ובעקבות כך, שוחרר אחמד מהכלוב.

4. בד-בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המדינה בקשה למעצר העוררים עד תום ההליך העיקרי (מ"ת 49783-01-25). בבקשה נטען כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת המיוחס לעוררים בכתב האישום, ובכללן: סרטונים המתעדים את מעשי העוררים; הודעות המתעדות את השתלשלות העניינים;

תיעוד שיחות טלפון; ותיעוד מצבם הגופני של אחד וג'מאל אחרי התקיפה. באשר לעילת המעצר, טענה המדינה כי נגד העוררים קמה עילת מעצר מכוח סעיף 21(א)(1)(ב) לחוק המעצרים, שכן קיים יסוד סביר לחשש שהעוררים יסכנו את ביטחון הציבור. עוד נטען בבקשה כי נגד העוררים קמה עילת מעצר גם לפי סעיף 21(א)(1)(א) לחוק המעצרים, שכן קיים יסוד סביר לחשש כי שחרור העוררים יביא לשיבוש מהלכי משפט, להימלטותם מאימת הדין ולהשפעה פסולה על עדים. עוד צוין בבקשה כי לעורר 3 עבר פלילי אשר כולל בתוכו עבירות רכוש ואלימות.

5. בדיון שהתקיים ביום 10.2.2025, הודה בא-כוח העוררים בקיומן של ראיות לכאורה וביקש מבית המשפט להורות על הגשתו של תסקיר שירות המבחן בעניינם של העוררים לשם בחינתה של חלופת מעצר אפשרית. בית המשפט המחוזי הורה על הגשת התסקיר. ביום 10.3.2025, התקבל תסקיר מעצר ראשוני בעניינם של העוררים, בו נקבע שאין אפשרות לחלופת מעצר בעניינם מכיוון שהחלופה שהוצעה מטעמים אינה מרוחקת מספיק מהאזור בו בוצעו העבירות. בדיון שהתקיים באותו היום, ביקש בא-כוח העוררים, לאור האמור בתסקיר שירות המבחן, לבחון אפשרות של מעצר-בית תחת פיקוח אלקטרוני. בעקבות כך, הוזמן תסקיר משלים בעניינם של העוררים.

6. ביום 24.3.2025 התקבל התסקיר המשלים. באשר לעורר 1, שירות המבחן ציין כי הוא בן 28, נשוי ואב לתינוקת, בעל תעודת בגרות מלאה, שעבד בשנים האחרונות כנהג משאית. העורר 1 סיפק הסברים למעשיו והציג עמדה קורבנית לפיה אחד וג'מאל קיבלו מבני משפחתו תשלום מלא על עבודתם, אולם לא השלימו אותה. שירות המבחן העריך כי קיים סיכון לא מבוטל של הישנות עבירות מצדו של העורר 1, למרות תפקודו התקין בדרך כלל. בשל אי-התאמת המפקחים המוצעים, המליץ שירות המבחן על השארת העורר 1 במעצר.

באשר לעורר 2, שירות המבחן ציין כי הוא בן 26, נשוי ומצפה ללידת בנו הבכור. הוא סיים 11 שנות לימוד, למד מכונאות רכב ועסק במגוון תחומים לאורך השנים. באשר לפרשה שבה עסקין - העורר 2 כפר בקיום דפוסים אלימים או תוקפניים למרות שניכר כי הסכסוך עם אחד הותיר אצלו כעסים; ולכן שירות המבחן העריך כי קיים סיכון לא מבוטל להישנות התנהגות דומה גם מצדו של העורר 2. בשל אי-התאמת המפקחים המוצעים, המליץ שירות המבחן על השארת העורר 2 במעצר.

באשר לעורר 3, שירות המבחן ציין כי הוא אביהם של העוררים 1 ו-2, אשר טרם מעצרו לא עבד עקב בעיות בריאותיות והתקיים מקצבת נכות. שירות המבחן ציין את עברו הפלילי של העורר 3, ואת קשיי ההסתגלות שלו למעצר עקב מצבו הבריאותי, אולם העריך שאינו סובל ממצוקה חריגה. העורר 3 הרחיק את עצמו מהאירוע ולא לקח שום אחריות ביחס אליו. שירות המבחן העריך כי הסיכון הנשקף לציבור מהעורר 3 הוא בינוני. בנוגע למפקחים המוצעים, שירות המבחן העריך כי למרות רצונם הטוב, הם אינם מתאימים לשמש כמפקחים של העורר 3, ואף קיים חשש שאלה יגבירו את הסיכון להישנות עבירות מצדו. בנוסף, שירות המבחן ציין כי לא ניתן להורות על פיקוח אלקטרוני בעניינו של העורר 3

מאחר שהלה נושא בגופו קוצב לב.

7. ביום 7.4.2025 הורה בית המשפט המחוזי (השופטת א' אורן) כי לאור חומרת מעשיהם של העוררים, המסוכנות הנשקפת מהם, היעדר האפשרות לחלופת מעצר בעניינם, והיעדרה של המלצה חיובית של שירות המבחן ביחס אליהם - מן הדין לעצורם עד תום ההליך העיקרי. לזאת אוסיף כי נאשם נוסף בפרשה - אחיהם של העוררים 1 ו-2, ובנו של העורר 3 - שוחרר לחלופת מעצר, בהמלצת שירות המבחן, לנוכח גילו הצעיר וחלקו הקטן יחסית במעשי העבירה.

מכאן הערר שלפניי.

טענות הצדדים

8. לטענת העוררים, שגה בית משפט קמא כאשר הורה על מעצורם עד תום ההליכים. לטענתם, בית משפט קמא לא נתן משקל מספיק להיותם של אחד וג'מאל תושבי השטחים, כך שלא ניתן ליצור עמם מגע ולאיים עליהם. בנוסף, נטען כי בית משפט קמא לא נתן משקל להיעדרו של עבר פלילי אצל העוררים 1 ו-2 ולעובדה שהעורר 3 לא ביצע עבירות פליליות מאז שנת 2012. עוד טוענים העוררים, כי קיימת חלופת מעצר בטוחה בעניינם ואף מפקחים ראויים; ולפיכך, מכוחה של מה שתואר על ידי בא-כוח העוררים כ"הלכה הפסוקה", מן הדין ומן הצדק לשחררם לאותה חלופה.

אלה היו עיקרי הדברים של העוררים ואליהם הם הוסיפו חיזוקים לעמדתם, כהנה וכהנה.

9. מנגד, המדינה סמכה את ידיה על החלטתו של בית המשפט המחוזי על נימוקיה, תוך שהיא מדגישה את האכזריות המופלגת אשר אפינה את מעשי העוררים.

דיון והכרעה

10. המשנה לנשיאה, השופט אליקים רובינשטיין, נהג להדגיש בפסיקותיו כי לשכל ישר שמור "מקום של כבוד במועדון המשפט" (ראו, מיני רבים: בג"ץ 7067/07 חיים נתנאל בע"מ נ' שר המשפטים, פסקה ז (30.8.2007)). חטיפתם והכאתם של נפגעי העבירה וכליאתם בכלוב של חיות - משל לא היו בני אנוש - כל זה בגין חוב של 25,000 ש"ח, מעידות כמאה עדים על המסוכנות המופלגת שנשקפת לציבור מכל אחד מהעוררים. מסוכנות זו ניתן לאיין רק באמצעות מעצר העוררים מאחורי סורג ובריח: שום חלופת מעצר לא תסכון. כך מורה לנו השכל הישר.

11. זאת ועוד. לנוכח האכזריות הרבה בה הצטיינו מעשיהם של העוררים, קמה נגדם חזקת המסוכנות הקבועה בסעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחוק המעצרים. בהתאם לכך, ובמובחן מ"ההלכה הפסוקה" אליה הפנה, באופן סתמי, בא-כוח העוררים, ההלכה שאני מכיר - ופוסק לפיה - קובעת כך:

"כאשר כתב אישום, המאומת בראיות לכאורה, מייחס לנאשם בגיר עבירה שמעמידתו בחזקת מסוכן כאמור בסעיפים 21(א)(1)(ג) ו-22ב(ב) לחוק המעצרים, השאלה שיש לשאול ביחס לאפשרות לשחררו מן הכלא בתנאים מגבילים או להעבירו למעצר בפיקוח אלקטרוני אל מחוץ לכותלי הכלא, היא לא "למה לא?", אלא "למה כן?" (ראו: פסקה 19 להחלטתי בבש"פ 250/21 מדינת ישראל נ' פרוך (31.1.2021), והאסמכתאות שם). חלופה כאמור לא תתאפשר אלא בהתקיים טעמים מיוחדים, והנטל להוכיח את התקיימותם רובץ על הנאשם (ראו: בש"פ 248/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 26-20 (2.2.2020) (להלן: בש"פ 248/20); בש"פ 1230/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (3.3.2020)).

12. בנסיבות המקרה דנן, מלכתחילה לא היה מקום לקיים דו-שיח עם שירות המבחן. עבודתו של שירות המבחן בהכנת תסקירי מעצר (ובכלל) היא משאב חברתי מוגבל, ועל כן ראוי להיזקק לו רק במקרים בהם קיימת היתכנות אמיתית לחלופת מעצר. המקרה דנן רחוק מלהיות כזה: נאשמים המזוהים על ידי ראיות לכאורה כמי שחטפו אדם, הכו אותו, באכזריות, מכות נמרצות וכלאו אותו בכלוב של חיות - כל זה, כאמור, בשל חוב של 25,000 ש"ח - צריכים להיות עצורים בכלא עד תום משפטם. נאשמים כאלה לא יוכלו להרים את נטל ההוכחה שהועבר אליהם מכוחה של חזקת המסוכנות, ולא יעלה בידם לשכנע את בית המשפט כי ניתן ליצור עבורם חלופת מעצר בטוחה. אין פלא אפוא שהעוררים לא הרימו את הנטל, לנוכח האמור בתסקירי המעצר אשר הוגשו בעניינם והראיות לכאורה אשר נזקפו לחובתם (ראו: בש"פ 248/20, פסקה 19).

13. שחרורם של נאשמים כדוגמת העוררים דכאן לחלופת מעצר יכול שיתאפשר רק בהתקיים כרסום משמעותי בראיות התביעה או הימשכות חריגה ובלתי מוצדקת של ההליך העיקרי; ואנחנו לא שם.

14. הערר נדחה אפוא.

ניתנה היום, י"ג אייר תשפ"ה (11 מאי 2025).

אלכס שטיין
שופט